

DECIZIE

18 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Valeriu Doagă

Judecătorii: Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinând recursul declarat de Petru Lupea în nume propriu și în numele creditorilor societății pe acțiuni „Locuințe pentru Toți” Andrei Lazăr, Svetlana Boaghi și Speranța Guminiuc împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017,

adoptată în cadrul procedurii de insolvență a societății pe acțiuni „Locuințe pentru Toți”, în procedura planului, cu privire la contestația depusă de Petru Lupea în interesele creditorilor Andrei Lazăr, Svetlana Boaghi, Speranța Guminiuc împotriva hotărârii Adunării creditorilor din 10 mai 2017,

c o n s t a ț ă

La 07 iulie 2010, Axenia Puiu s-a adresat cu cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de societatea pe acțiuni „Locuințe pentru Toți” (în continuare SA „Locuințe pentru Toți”) (f.d. 1).

Prin încheierea Curții de Apel Economice din 19 iulie 2010 (f.d. 2-3) s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de Axenia Puiu privind intentarea procesului de insolvență față de SA „Locuințe pentru Toți”, s-a numit în calitate de administrator provizoriu, ÎI „Daniela Ciobanu” și s-a obligat administratorul provizoriu să prezinte până la data examinării cauzei un raport cu privire la executarea măsurilor de asigurare aplicate față de SA „Locuințe pentru Toți”, să verifice mărimea și componența masei debitoare, existența temeiurilor de intentare a procesului de insolvență și oportunitatea continuării activității economice a debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Economice din 04 martie 2011 (f.d. 4-5) s-a intentat procesul de insolvență față de SA „Locuințe pentru Toți”, s-a desemnat în calitate de administrator al insolvenței pe Petru Lupea, s-a convocat prima adunare pentru audierea raportului administratorului și de validare a creanțelor pentru data de 11 aprilie 2011, ora 11.00, în incinta Curții de Apel Economice, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, bir. 7.

La 16 mai 2017, Petru Lupea a depus în numele său și în calitate de reprezentant al creditorilor Andrei Lazăr, Svetlana Boaghi, Speranța Guminiuc cerere privind anularea hotărârii Adunării creditorilor SA „Locuințe pentru Toți” din 10 mai 2017 în

partea aprobării raportului de activitate a administratorului procedurii planului SA „Locuințe pentru Toți” pe perioada de activitate 2016-2017; confirmării deciziilor comitetului creditorilor din 18 aprilie 2017; acordării împuternicirilor administratorului procedurii planului la semnarea cu SRL „Exfactor Grup” a actelor tranzacției de construcție a parcării (f.d. 8-9 recto-verso).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 (f.d. 10 recto-verso) s-a restituit cererea depusă de Petru Lupea privind anularea hotărârii Adunării creditorilor SA „Locuințe pentru Toți” din 10 mai 2017, ca fiind semnată de o persoană neîmputernicită de a o semna.

În susținerea poziției sale, instanța de insolvență a reținut că în sensul articolului 59 din Legea insolvenței, hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolvență pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului, precum și pentru motive de ilegalitate, la cererea creditorilor care: a) au votat împotriva hotărârii, faptul fiind consemnat în procesul-verbal al adunării; b) nu au fost admiși la adunare fără temei legal sau nu au fost înștiințați în modul stabilit de prezenta lege despre data, ora și locul adunării; c) sînt lezați în drepturi printr-o hotărâre asupra unei chestiuni care nu figura pe ordinea de zi a adunării creditorilor sau prin faptul că adunarea a avut loc fără cvorumul stabilit de lege, cu încălcarea cotelor de voturi.

În acest sens, instanța inferioară a remarcat lipsa împuternicirilor lui Petru Lupea de a contesta hotărârile Adunării creditorilor SA „Locuințe pentru Toți”, deoarece nu deține nici una din calitățile ce-i acordă acest drept: nu este administrator al procesului de insolvență sau lichidator, nu este reprezentant al debitorului și nu este creditor al SA „Locuințe pentru Toți”.

Prin urmare, s-a constatat că cererea depusă de Petru Lupea este semnată de o persoană neîmputernicită de a o semna.

La 16 iunie 2017, Petru Lupea a declarat recurs în nume propriu și în numele creditorilor SA „Locuințe pentru Toți” Andrei Lazăr, Svetlana Boaghi și Speranța Guminiuc împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017, solicitând admiterea recursului și casarea încheierii recurate, cu restituirea cauzei spre rejudecare (f.d. 12-15).

În motivarea recursului a reiterat circumstanțele faptice ce țin de fondul cauzei și a invocat faptul că instanța de insolvență nu a aplicat legea care trebuia aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

La caz, relevă că prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 31 martie 2014 s-a admis cesionarea de către Speranța Guminiuc a unor creanțe cesionarului Victor Lupea; prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 februarie 2014 s-a admis cesionarea de către Andrei Lazăr a unor creanțe cesionarului Victor Lupea; iar prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 decembrie 2013 s-a admis cesionarea de către Svetlana Boaghi a unor creanțe cesionarului Victor Lupea. Totodată, Victor Lupea a cesionat creanțele sale față de SA „Locuințe pentru Toți” cesionarului Petru Lupea și au notificat instanța de insolvență despre acest fapt.

Susține că în urma notificării privind cesionarea creanțelor de către Victor Lupea cesionarului Petru Lupea, urma a fi înlocuit creditorul SA „Locuințe pentru Toți” Victor Lupea cu creditorul Petru Lupea.

Astfel, susține că creanțele creditorului cesionar Petru Lupea au aceeași natura și temeiuri de drept ca și drepturile creditorilor cedenți Svetlana Boaghi, Andrei Lazăr și Speranța Guminiuc, circumstanță care atestă faptul că sunt coparticipanți procesuali.

Subsecvent, având în vedere că instanța de insolabilitate nu s-a pronunțat în privința înlocuirii cedenților de creanțe cu succesorul în drepturi, invocă faptul că este succesor al drepturilor procedurale de participant la proces al creditorilor Svetlana Boaghi, Andrei Lazăr și Speranța Guminiuc.

Mai mult decât atât, menționează că, Svetlana Boaghi, Andrei Lazăr și Speranța Guminiuc l-au împuternicit prin procuri autentificate notarial, în temeiul art. 62 alin. (2) din Codul de procedură civilă, să le reprezinte interesele, fapt consemnat și prin cereri de încredințare a susținerii procesului de către creditorul Petru Lupea.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Petru Lupea urmează a fi admis și casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017, cu restituirea cauzei spre rejudecare, din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolabilității, procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea insolabilității, hotărârile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Colegiul constată că, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării recurentului încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 (f.d. 10) pentru a determina respectarea termenului legal de declarare a recursului, însă încheierea recurată a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea de însoțire nr. 9512-3 din 25 mai 2017 (f.d. 11), iar cererea de recurs a fost depusă la oficiul poștal la 16 iunie 2017 (f.d. 17), fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe plic, prin urmare calea de atac se consideră exercitată în termen.

Verificând legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată că actul judecătoresc a fost emis cu încălcarea normelor de drept material și procedural pertinente speței.

În conformitate cu dispozițiile art. 59 din Legea insolabilității, hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolabilitate pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolabilității/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului, precum și pentru motive de ilegalitate, la cererea creditorilor care: a) au votat împotriva hotărârii, faptul fiind consemnat în procesul-verbal al adunării; b) nu au fost admiși la adunare fără temei legal sau nu au fost înștiințați în modul stabilit de prezenta lege despre data, ora și locul adunării; c) sunt

lezați în drepturi printr-o hotărâre asupra unei chestiuni care nu figura pe ordinea de zi a adunării creditorilor sau prin faptul că adunarea a avut loc fără cvorumul stabilit de lege, cu încălcarea cotelor de voturi.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea Curții de Apel Economice din 19 iulie 2010 (f.d. 2-3) s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de Axenia Puiu privind intentarea procesului de insolvență față de SA „Locuințe pentru Toți”, s-a numit în calitate de administrator provizoriu, ÎI „Daniela Ciobanu” și s-a obligat administratorul provizoriu să prezinte până la data examinării cauzei un raport cu privire la executarea măsurilor de asigurare aplicate față de SA „Locuințe pentru Toți”, să verifice mărimea și componența masei debitoare, existența temeiurilor de intentare a procesului de insolvență și oportunitatea continuării activității economice a debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Economice din 04 martie 2011 (f.d. 4-5) s-a intentat procesul de insolvență față de SA „Locuințe pentru Toți”, s-a desemnat în calitate de administrator al insolvenței pe Petru Lupea, s-a convocat prima adunare pentru audierea raportului administratorului și de validare a creanțelor pentru data de 11 aprilie 2011, ora 11.00, în incinta Curții de Apel Economice, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, bir. 7.

Succesiv, instanța de recurs remarcă faptul că la 16 mai 2017, Petru Lupea a depus în numele său și în calitate de reprezentant al creditorilor Andrei Lazăr, Svetlana Boaghi, Speranța Guminiuc cerere privind anularea hotărârii Adunării creditorilor SA „Locuințe pentru Toți” din 10 mai 2017 în partea aprobării raportului de activitate a administratorului procedurii planului SA „Locuințe pentru Toți” pe perioada de activitate 2016-2017; confirmării deciziilor comitetului creditorilor di 18 aprilie 2017; acordării împuternicirilor administratorului procedurii planului la semnarea cu SRL „Exfactor Grup” a actelor tranzacției de construcție a parcării (f.d. 8-9 recto-verso).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 (f.d. 10 recto-verso) s-a restituit cererea depusă de Petru Lupea privind anularea hotărârii Adunării creditorilor SA „Locuințe pentru Toți” din 10 mai 2017, ca fiind semnată de o persoană neîmputernicită de a o semna.

Primordial speței, Colegiul învederează că din conținutul procesului-verbal nr.10/05 al adunării repetate a creditorilor SA „Locuințe pentru Toți”, în procedura planului din 10 mai 2017 (f.d. 6-7 recto-verso) rezultă că, recurentul Petru Lupea a participat în calitate de creditor la adunarea repetată a creditorilor SA „Locuințe pentru Toți”, în procedura planului, din 10 mai 2017, și a înaintat o referință asupra raportului administratorului insolvenței. Totodată, se constată că președintele adunării creditorilor a oferit cuvântul creditorului Petru Lupea pentru a-și expune dezacordul cu privire la planul procedurii de insolvență [...] (f.d. 6 verso).

Subsecvent, din conținutul aceluiași înscris se atestă că Petru Lupea a acționat ca reprezentant al creditorilor „Lozan, Boaghe și Speranța” (f.d. 6 verso).

La caz, instanța de recurs învederează că în sensul articolul 56 alin. (1), (3) și (4) din Legea insolvenței, adunarea creditorilor se desfășoară cu prezența creditorilor, prin corespondență sau în formă mixtă. Adunarea creditorilor de raportare și ședința de validare nu pot avea loc prin corespondență. Pentru a participa nemijlocit la adunarea care se desfășoară în prezența creditorilor sau în formă mixtă, creditorii sau reprezentanții lor sînt obligați să se înregistreze, contra semnătură, în lista creditorilor

cu drept de vot la comisia de înregistrare, constituită de persoana care a convocat adunarea și care este nominalizată în avizul de convocare. Dreptul creditorului de a participa la adunare poate fi exercitat personal, precum și prin intermediul unui reprezentant. În al doilea caz, reprezentantul prezintă comisiei de înregistrare procura perfectată în modul stabilit de lege. Creditorul are dreptul să își înlocuiască în orice moment reprezentantul și să participe personal la adunare.

Analizând materialele dosarului, Colegiul notează că la acestea lipsește tabelul definitiv al creanțelor, validat de instanța de insolvență, deoarece doar în baza acestuia poate fi stabilit dacă Petru Lupea este titular al creanțelor validate față de debitorul insolvent SA „Locuințe pentru Toți”, în procedura planului.

Cu titlu secundar, instanța de recurs decelează că recurentul Petru Lupea a înserat atât în cererea cu privire la anularea hotărârii adunării creditorilor, cât și în cererea de recurs că, prin încheierile Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 13 decembrie 2013, 06 februarie 2014 și 31 martie 2014 s-a admis cesionarea de către Svetlana Boaghi, Andrei Lazăr și respectiv Speranța Guminiuc a unor creanțe față de SA „Locuințe pentru Toți” cesionarului Victor Lupea, care la rândul său a cesionat aceste creanțe cesionarului Petru Lupea și a notificat instanța de insolvență despre acest fapt.

Articolul 70 din Codul de procedură civilă consemnează în alin. (1) că, în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie și alte cazuri de subrogare), instanța permite înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului.

Astfel, orice operație juridică făcută în cursul și în cadrul procesului civil de către instanța de judecată urmează a fi finalizată cu pronunțarea unui act de dispoziție judecătorească, care să producă efecte juridice determinate în plan procesual.

La caz, Colegiul desprinde că la materialele cauzei lipsește actul de dispoziție prin care s-a soluționat chestiunea recurentului Petru Lupea cu privire la înlocuirea părții cu succesorul în drepturi. Mai mult decât atât, partea motivată a actului de dispoziție supus examenului legalității nu cuprinde memoriul care a format în final convingerea instanței de insolvență cu privire la lipsa calității procesuale de creditor al lui Petru Lupea.

În această ordine de idei, coroborând materialele cauzei cu lanțul acțiunilor petrecute în cadrul procedurii de insolvență, și expuse supra, se ajunge la concluzia că în cadrul procedurii de insolvență trebuia să aibă loc o incursiune procedurală care urma a fi finalizată cu emiterea unui act procedural și care lipsește la materialele cauzei, circumstanțe care în final face imposibilă examinarea justă și multiaspectuală a cererii depuse de Petru Lupea privind anularea hotărârii adunării creditorilor SA „Locuințe pentru Toți” din 10 mai 2017.

În corolar, Colegiul apreciază încheierea recurată ca fiind neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și care nu cuprinde memoriul care în final a format convingerea instanței de insolvență cu privire la soluția pronunțată, aceasta rezumându-se la convingeri neexplicite, neanalizate și apreciate superficial. Or, motivarea este un element esențial al hotărârii judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie. Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești

constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 din Codul de procedură civilă și art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari împotriva Finlande*).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 §1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*).

CtEDO în practica sa constantă a menționat că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (*Artico împotriva Italiei*), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia pertinenta (*Perez împotriva Franței, Van der Hurk împotriva Olandei*).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (*Kaufland împotriva Belgiei*).

Instanța de recurs notează că, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, fapt ce justifică casarea actului de dispoziție recurat, cu trimiterea pricinii spre rejudecare.

În speță, motivarea soluției primei instanței trebuia să cuprindă **două momente esențiale**: calitatea procesuală de creditor a lui Petru Lupea sau lipsa acestei calități, cu referință la probe din materialele cauzei; și concluziile cu privire la coparticiparea obligatorie și calitatea lui Petru Lupea de reprezentant al creditorilor Andrei Lazăr, Svetlana Boaghi, Speranța Guminiuc, în temeiul art. 62 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, din motivarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 Colegiul conchide că instanța inferioară nu a efectuat o cercetare amănunțită întru stabilirea calității procesuale a lui Petru Lupea și temeiul nașterii acestei calități.

Din aceste considerente, instanța de recurs conchide că instanța de insolabilitate a încălcat normele de drept material și procedural la soluționarea

pricinii, circumstanță care a dus la emiterea unei încheieri neîntemeiate și dictate de concluzii nemotivate, precum și faptul că la materialele cauzei nu se regăsesc tabelul definitiv al creanțelor și actul de dispoziție prin care s-a soluționat chestiunea lui Petru Lupea cu privire înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia admiterii recursului declarat de Petru Lupea în nume propriu și în numele creditorilor SA „Locuințe pentru Toți” Andrei Lazăr, Svetlana Boaghi și Speranța Guminiuc, casării încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017, cu restituirea cauzei spre rejudecare în același complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța inferioară urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina să emită o soluție legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței, art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Petru Lupea în nume propriu și în numele creditorilor societății pe acțiuni „Locuințe pentru Toți” Andrei Lazăr, Svetlana Boaghi și Speranța Guminiuc împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017, adoptată în cadrul procedurii de insolvență a societății pe acțiuni „Locuințe pentru Toți”, în procedura planului, cu privire la contestația depusă de Petru Lupea în interesele creditorilor Andrei Lazăr, Svetlana Boaghi, Speranța Guminiuc împotriva hotărârii Adunării creditorilor din 10 mai 2017, și se restituie cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță